

A különbözőségek lecsapódása

GÖTZ NIKOLETT

egyetemi hallgató, Partiumi Keresztény Egyetem (Nagyvárad)
goczniki2018@gmail.com

Milyen kihívások várnak egy osztályfőnökre, aki különböző nemzetiségű diákokat tanít? Hogyan kezeli az iskola az agresszív magatartást? Hogyan hiúsul meg a kommunikáció a tanár-szülő viszonyban? Ezekre és hasonló kérdésekre próbál választ adni Az osztály című francia filmdráma. A cselekmény egy egész tanévet ölel fel: a tanárok bemutatkozásával kezdődik a tanév elején, illetve a tanár és diáklány beszélgetésével zárul. Közben a tanórák alakulását, tanári gyűléseket, tanár és szülők beszélgetését követhetjük nyomon. A feszültség végig ott lappang a tanár-diák viszonyban, de időnként vannak kivételes esetek, például, amikor a kínai fiú kimondja, hogy: „A mai ifjúságban nincs szégyenérzet... Magamat is szégyellem helyettük.” Időnként az volt a benyomásom, hogy a tanár néha túlzásba vitte az iróniát, ám lehet, hogy ez az előző évek rossz tapasztalatai alapozták meg.

Amikor a faji, vallási ellentétek felvetődnek, akkor próbálja megérteni őket, ugyanakkor megtanítani a francia hagyományokat is: ez akkor a legérzékletesebb, amikor a tisztelet kapcsán feljön, hogy akit tisztelünk, azelőtt nem eszünk.

Szulemánt akkor is védi, amikor sérülést okozott az egyik osztálytársának. Olyan tanár, aki végig kitart amellett, hogy mindent meg kell tennie a diákok fejlődéséért, és nemcsak a tettet vizsgálja, hanem az egész embert: „Legszívesebben hagynálak titeket a francba, és nem törődnek semmivel, de akkor ti nem fejlődöttök.” Amikor tiszteletlenek vele, akkor sem bünteti őket, ám sokszor iróniát alkalmaz. Sok helyzetben, én már kifakadtam volna a diákokra, amikor ő higgadtan válaszolt. A „kurva” szó kiejtése által a haragja, felháborodása tükröződött. A tanárok megértették őt, de a diákoknak ez csak olaj volt a tűzre.

A tanulók tárgyi tudásának számonkérése, az érvelés megtanítása szintén egy olyan epizód, amelyben láttatja a rendező, hogy a tanár komolyan veszi feladatát.

A tanulók már a film elején beszólogatnak a tanárnak, félbeszakítják, letegezik, visszafeleselnek, és a szülőket ellene hangolják. A szülők hibája, hogy mindent elhisznek gyereküknek, agresszívan védik őket. Emlékszem, amikor én voltam általános iskolás, ez szóba sem jöhetett, ám líceumban már voltak hasonló esetek.

A diákképviselők információszivárogtatása a bizalom csődjét jelentette a pedagógusnak.

A diákok szavai olykor a társadalom mikrotükrei voltak, hiszen ezek a megnyilvánulások faji ellentétekhez, vallási háborúkhöz, nacionalizmushoz vezetnek (Balázs 2009, 2015, 2019, 2023).

A film záróakkordja reflektál arra, hogy a diákok nem egyenlő esélyekkel indulnak, de nem kevesebb senki sem a többiekénél. Nem nyújt a tanár-diák konfliktusra konkrét megoldást. Szerintem ez teljesen rendben van, hisz egy ilyen osztályban egészen új stratégiákra van szükség, és egy másfajta felkészültséget igényel az oktató részéről. Az iskola választását, a továbbtanulást a tanár szerint nem kell elhamarkodni. Úgy vélem, ezt minden generációnak mantrázni kéne, hisz képességeink mássága, különbözőségeink élhetőbb helyé teszik a világot. Ugyanakkor felvet olyan kérdéseket is, hogy a jövőben kapnak-e némi tiszteletet a pedagógusok, illetve ki az, aki támogatja a pedagógust, ha a szülő sem.

Hivatkozott szakirodalom

Balázs Géza 2009. Az informatika hatása a nyelvre. 23-42. In: Bárdosi Vilmos szerk.: Quo vadis philologia temporum nostrorum? Korunk civilizációjának nyelvi képe, Tinta, Budapest.

Balázs Géza 2015. Netfolklór – intermedialitás és terjedés. Replika. Társadalomtudományi folyóirat 1-2. (90-91. szám) 171–186.

Balázs Géza 2019. Hibriditás: kulturális sokk. A techno- és interkulturális világ feszültségekkel teli jelenségei, és ezek kezelésének lehetséges módjai. Vasí Szemle 3: 262–268.

Balázs Géza 2023. Változások, váltások kora. Nemzedék-, kultúra- és nyelvváltás 227–234. In: Az internet népe. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest.